

PROBLEMATIKA VREDNOVANJA RADA SUDSKIH VJEŠTAKA I STATUSA U RH

Pravilnikom o stalnim sudskim vještacima (NN 035/1998 od 12.2.1998.g.) u čl.20 bila je određena vrijednost boda **2,00 kn bruto i vrijednost radnog sata 35 bodova**, s tim da se vrijednost boda treba izmijeniti ako se izmijene okolnosti koje su postojale u vrijeme donošenja Pravilnika, a novu vrijednost boda utvrđuje ministar pravosuđa na poticaj HDSV ili po službenoj dužnosti.

Novi pravilnik o stalnim sudskim vještacima donesen nakon 10 godina u ljeto 2008.g. (NN 88/2008) nije uvažio niti jednu od naših brojnih primjedbi prije donošenja Pravilnika.

I nakon 10 godina vrijednost boda po čl.22 Pravilnika je i pored brojnih naših dopisa ostala **2,00 kn bruto bez PDV-a**, s napomenom da novu vrijednost boda utvrđuje ministar pravosuđa po službenoj dužnosti, a vrijednost boda će se izmijeniti ako se izmjene okolnosti koje su postojale u vrijeme donošenja ovog Pravilnika.

I pored dostavljanja izvješća Državnog Zavoda za statistiku o porastu troškova života koje smo slali nadležnom Ministarstvu pravosuđa, **nitko od nadležnih u RH nije smatrao potrebnim i opravdanim da se sudskim vještacima kao ostalim djelatnostima i strukama u RH cijena radnog sata mijenja sukladno rastu troškova života.**

Državni zavod za statistiku utvrdio je 11.08.2008.g. da nominalni porast mjesečno isplaćene neto plaće po zaposlenome u djelatnosti javne uprave i obrane u odnosu na veljaču 1998.g. iznosi 101,7% (**indeks je 201,7**) što smo dostavili Ministarstvu pravosuđa, no bezuspjeha.

31.10.2008.g. **HDSV je podnio prijedlog Ustavnom sudu RH za pokretanje postupka za ocjenu suglasnosti** Pravilnika o stalnim sudskim vještacima s Ustavom RH i zakonima RH. Naime, čl.22 Pravilnika regulirano je da će se vrijednost boda izmijeniti ako se izmijene okolnosti koje su postojale u vrijeme donošenja ovog Pravilnika (što je nedvojbeno da su se okolnosti unazad 10 godina promijenile u potpunosti. **Novu vrijednost boda utvrđuje ministar pravosuđa po službenoj dužnosti što znači da ministra pravosuđa ništa ne obvezuje na donošenje neke odluke.** TAKO SE NE MOŽE RADITI NI O ŠUTNJI ADMINISTRACIJE jer ne postoji zakonska obveza da o pitanju poticaja ministar pravosuđa uopće treba bilo što odlučivati ili reagirati.

Nije regulirano kada i na koji to način ministar pravosuđa treba utvrditi novu vrijednost boda? Koji to podzakonski akt ili bilo koja druga činjenica (da li godišnje izvješće HNB-a ili GSV-a npr. o gospodarsko socijalnoj politici, rastu inflacije i tome slično?) obvezuje ministra pravosuđa da postupi po službenoj dužnosti? Očito je da o tome ne postoji nikakav Pravilnik te je ovaj problem sveden na nečiju dobru volju, koje nema već 14 godina !!!

Sigurno je da ovakav Pravilnik ima puno nedorečenosti, a ponajviše manjkavosti, jer u konačnici isti ne pruža mogućnost nikakve adekvatne zaštite prava stalnim sudskim vještacima u njihovom pravu suodlučivanja i poticanja na odlučivanje o novoj vrijednosti boda u slučaju promijenjenih okolnosti. Doneseni Pravilnik je formalno pravno podzakonski akt, ali akt koji je inkorporiran u Zakon o sudovima, te isti ne

omogućuje ravnopravnost pred zakonom u pogledu zaštite legitimnih interesa i prava stalnih sudskih vještaka.

Člankom 26. Ustava Republike Hrvatske regulirano je da su svi državljani Republike Hrvatske i stranci jednaki pred sudovima i drugim državnim i inim tijelima koja imaju javne ovlasti, ali ovakvim aktom povrijeđeno je pravo na jednakost pred državnim tijelom, jer isto ne omogućuje niti u jednom pogledu zakonsku mogućnost sudjelovanja zainteresiranih u odlučivanju o donošenju podzakonskog akta na način da isti sudjeluju u istome, te su sudski vještaci (po predlagatelju HDSV) stavljeni u nepovoljniji položaj ovakvim Pravilnikom.

Nakon toga izmjena i dopuna Pravilnika o stalnim sudskim vještacima bila je u NN 08/2009, i u NN 126/2011 bez ikakve promjene vrijednosti boda.

Od Državnog zavoda za statistiku dobili smo podatak da je od svibnja 2008.g. do veljače 2012.g. nominalni indeks prosječne neto i bruto plaće u javnoj upravi i obrani bio 98,2 odnosno 98,8.

U NN br. 120 od 31.10.2012. objavljen je Pravilnik o dopuni Pravilnika o stalnim sudskim vještacima (stupio na snagu 8.11.2012.) kojim se **nagrada za rad vještaka koja se isplaćuje iz sredstava suda ili državnog odvjetništva umanjuje za 20% od utvrđene vrijednosti boda**.

Pri ovakvoj dopuni Pravilnika nimalo se nije poštovala činjenica da su sudski vještaci već godinama u prisilnoj recesiji, a o neredovitim isplatama od strane sudova da se i ne govori, jer ako se sudski vještak požali – može računati da ga sudac, koji nije uredno i na vrijeme donio rješenje o isplati vještaka, više ne angažira.

Ovakvim se ignoriranjem sudskih vještaka pokazala moć i nepoštivanje složenog posla kojim sudski vještaci raznih struka pomažu sudovima, i drugim pravnim i fizičkim osobama u rješavanju raznih sporova.

Nadalje, niti status sudskih vještaka nije adekvatno riješen prema Zakonu o porezu na dohodak. Prema članku 32.st.3, točka 4 primici koje ostvaruju sudski vještaci razvrstani su u kategoriju djelatnosti trgovačkih putnika, agenata, akvizitera, športskih sudaca i delegata, tumača i sličnih djelatnosti, što je apsolutno neprimjereno i neprihvatljivo, obzirom na djelatnost i stručne poslove. Sudski vještaci poslije obavljenih ekspertiza i utvrđenih nalaza izloženi su i pripremama za dolazak na ročišta koja se znaju kod složenijih predmeta godinama održavati višekratno do donošenja presude s mnogim brojnim očitovanjima, koja im se često i ne plate, a koju složenu obvezu nabrojane struke ispred vještaka uopće nemaju.

Rad sudskih vještaka mora biti izjednačen s poslovima i primicima koji su predviđeni za autorske naknade, obzirom da se radi o visoko stručnim poslovima i ekspertnim znanjima.

Za sve članove HDSV-a:
PREDSJEDNICA HDSV-a:
mr.sc.Melita Bestvina,dipl.ing.građ.
stalni sudski vještak